

УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ

МУЗИЧКА АКАДЕМИЈА

ДАНИ ВОЈИНА КОМАДИНЕ 2023

V НАУЧНИ СУПУ

САВРЕМЕНО И ТРАДИЦИОНАЛНО У МУЗИЧКОМ СТВАРАЛАШТВУ

КЊИГА САЖЕТАКА

ABSTRACT BOOK

13–16 . децембар 2023.

Источно Сарајево

УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ
МУЗИЧКА АКАДЕМИЈА

ДАНИ ВОЈНА КОМПАНИЈА 2023

V НАУЧНИ СКУП
*САВРЕМЕНО И ТРАДИЦИОНАЛНО
У МУЗИЧКОМ СТВАРАЛАШТВУ*

Источно Сарајево, 13–16. децембар 2023.

КЊИГА САЖЕТАКА

ABSTRACT BOOK

VOJIN KOMADINA'S DAYS 2023

V SCIENTIFIC CONFERENCE
*CONTEMPORARY AND TRADITIONAL
IN MUSIC CREATIVITY*

East Sarajevo, 13–16. December 2023.

Организатор/Organiser

Универзитет у Источном Сарајеву, Музичка академија/University of East Sarajevo, Academy of Music

Издавач/Publisher

Универзитет у Источном Сарајеву, Музичка академија/University of East Sarajevo, Academy of Music

Главни уредник/Chief editor

др Мирадет Зулић,
Музичка академија Универзитета у
Источном Сарајеву

Уредници/Editors

др Мирадет Зулић, ванр. проф, Босна и Херцеговина
Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву
др Предраг Ђоковић, ред. проф, Србија
Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву
мр Зоран Комадина, ред. проф, Србија
Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу
мр Душан Ерак, ванр. проф, Босна и Херцеговина
Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву
мр Ивана Церовић, доц. Босна и Херцеговина
Музичка академија Универзитета у Источном Сарајеву

Организациони одбор/Organisational Committee

др Мирадет Зулић, мр Дражан Косорић, мр Биљана Штака, мр Сандра Ивановић, мр Валентина Дутина, мр Сњежана Ђукић-Чамур, мр Душан Ерак, мр Ивана Церовић, Пеђа Харт, МА.

Предсједник организационог одбора/President of Organisational Committee

мр Душан Ерак

Научни одбор/Scientific Committee

PhD Lozanka Peycheva, *Bulgarian Academy of Sciences – Institute of Ethnology and Folklore Studies with Ethnographic Museum*
др Маријана Кокановић Марковић
Академија уметности Универзитета у Новом Саду
др Весна Пено, научни саветник
Музиколошки институт Српске академије наука и уметности
др Ведрана Марковић
Музичка академија, Цетиње, Универзитет Црне Горе
мр Милош Заткалик
Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, Србија
др Весна Ивков, ванр. проф.
Академија уметности, Универзитет у Новом Саду, Србија
др Ергијев Иван Дмитријевич
Одесская национальная музыкальная академия имени А. В. Неждановой, Одесса, Украина

др Соња Маринковић,
Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, Србија

др Зоран Божанић
Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, Србија

др Гордана Каран
Факултет музичке уметности, Универзитет уметности у Београду, Србија

др Амра Боснић,
Музичка академија Универзитета у Сарајеву, Босна и Херцеговина

др Данијела Здравих Михаиловић, *Факултет уметности у Нишу, Универзитет у Нишу, Србија*

др Саша Павловић, *Академија умјетности Универзитета у Бањој Луци, Република Српска, Босна и Херцеговина*

др Биљана Мандић,
Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу

Спонзори манифестације ДАНИ ВОЈИНА КОМАДИНЕ 2023 / Sponsors of the manifestation
VOJIN KOMADINA'S DAYS

Министарство просвјете и културе Републике Српске / Ministry of Education and Culture, Government of Republic of Srpska
Град Источно Сарајево
Центар за културу и информисање Источна Илиџа
СОКОЈ

Партнер манифестације ДАНИ ВОЈИНА КОМАДИНЕ 2023 / Partner of the manifestation
VOJIN KOMADINA'S DAYS:

Асоцијација за његовање академске музике „Нови Звук“ / Association for Fostering Academic Music „New Sound
Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу (ФИЛУМ), Србија“

Дизајн корица/Cover Design
Копикомерц сп, Источно Сарајево

Штампа/Press
Копикомерц сп, Источно Сарајево

Тираж/Print
50

Источно Сарајево, 2023.

САДРЖАЈ/ CONTENT

ПРОГРАМ/PROGRAM.....	7
ПЛЕНАРНА ПРЕДАВАЊА/ PLENARY SESSION.....	11
САЖЕЦИ/ ABSTRACTS.....	15

ПРОГРАМ/PROGRAM

СРИЈЕДА, 13. децембар 2023./Wednesday, December, 13, 2023.

19:00–20:00 Отварање манифестације Дани Војина Комадине 2023 и V научног скупа Савремено и традиционално у музичком стваралаштву

Концерт дјела Војина Комадине, Бартоломеј Станковић (клавир) / Opening ceremony of the Manifestation *Vojin Komadina's Days* and V scientific conference *Contemporary and Traditional in Music Creativity; Concert of works by Vojin Komadina, Bartolomej Stankovic (piano)*

ЧЕТВРТАК, 14. децембар 2022./Thursday, December, 14, 2023.

10:00–11:00 Пленарно предавање/ Plenary session

др Гордана Каран (Србија)/PhD Gordana Karan (Serbia):

Могући путеви разумевања музичког наратива Војина Комадине.

Солфеђо – од појма до музичке дисциплине / *Possible ways of understanding Vojin Komadina's musical narrative. Solfeggio – from concept to musical discipline*

11.00–12.30 Научни скуп, Сесија 1, Војин Комадина – музиколошки, теоријски и педагошки аспекти /Scientific conference, Session 1, Vojin Komadina – musicological, theoretical and pedagogical aspects

Предсједава: др Мирдет Зулић/Chair: PhD Miradet Zulić

Бартоломеј Станковић, ма/ Bartolomej Stanković, MA: *Analiza Sonate za klavir (1959) kompozitora Vojina Komadine / Analysis of the Piano Sonata (1959) by the composer Vojin Komadina*

мр Сњежана Ђукић-Чамур / MA Snježana Đukić-Čamur: Између идеолошко-политичког и индивидуалног стваралачког чина: Кантата Искре Војина Комадине / *Between Ideological-Political and Individual Creative Act: The Cantata "Iskra" by Vojin Komadina*

мр Ивана Церовић, Пеђа Харт, Ма/ MA Ivana Cerović, Peđa Hart MA: Рефлексије класичних стилова у сонатним циклусима Војина Комадине насталим 70-их година XX вијека / *Reflections of classical styles in the sonata cycles of Vojin Komadine created in the 70s of the 20th century*

Стефан Којић, МА / Stefan Kojić, MA: Изворни напев као инспирација у стварању Седме и анализа руковети "Пјесме Јање Чичак" Војина Комадине / *The Original Chant as inspiration for the creation of the seventh garland and the analysis of the "Songs of Janja Čičak" of Vojin Komadina*

12:30–13:00 Промоција Зборника радова IV научног скупа *Савремено и традиционално у музичком стваралаштву (2022)*. Промотери: др Мирадет Зулић, мр Душан Ерак / Promotion of Conference proceedings *Contemporary and traditional in music creativity (2022)* Promoters: PhD Miradet Zulić, MA Dušan Erak

13:00–13:30 Промоција збирке композиција *Камерна музика I* ауторке мр Валентине Дутине; Промотери: др Весна Дамљановић, мр Ивана Церовић, мр Валентина Дутина / Promotion of a collection of compositions *Chamber music I* by Valentina Dutina, Promoters: PhD Vesna Damljanovic, MA Ivana Cerovic, MA Valentina Dutina

13.30–14.00 Промоција публикације *Војин Комадина, Хорска музика I* ауторке мр Сњежане Ђукић-Чамур; Промотери: мр Сњежана Ђукић-Чамур, мр Раде Радовић, мр Ивана Церовић / Promotion of the publication *Vojin Komadina, Choir Music I* by Snježana Đukić-Čamur, Promoters: MA Snjezana Djukic-Camur, MA Rade Radovic, MA Ivana Cerovic

19.00 Концерт професора Музичке академије Универзитета у Источном Сарајеву / Concert by professors of the Music Academy of the University of East Sarajevo

Петак, 15. децембар 2023./Friday, December, 15, 2023

9.00–10:15 Студентска сесија, Радови студената Музичке академије Универзитета у Источном Сарајеву / Student session, Works by students of the Music Academy of the University of East Sarajevo

10.30–12.00 Научни скуп, Сесија 2, *Музикологија и етномузикологија* / Scientific conference, Session 2, *Musicology, Ethnomusicology*

Предсједава: др Мирадет Зулић / Chair: PhD Miradet Zulić

Саша Шољевић/ Saša Šoljević: Енрико Јосиф, музички стваралац и теолог / *Enriko Josif - a Composer and a Theologian*

Радован Радић / Radovan Radić: Вријеме и околности настанка Дамаскиновог Октоиха / *Time and circumstances of creation of Damascene's Octoichus*

Игор Зиројевић/ Igor Zirojević: Аниксандари и њихова адаптација на црквенословенски језик у хиландарском рукопису Chil. 309 / *The Anoixantaria and their adaptation to the Vhurch Slavonic language in the Hilandar manuscript Chil. 309*

Келле Валида Махмудовна: Сергей Рахманинов. Парадоксы судьбы / *Sergej Рахмањинов. Парадокси судьбине.*

Ковалев Андрей Борисович: «Запечатленный ангел» Р. К. Щедрина и Н. С. Лескова: литургические параллели / „Запечаћени анђео“ Р. К. Шчедрина и Н. С. Љескова: литургијске паралеле

Ефимова Наталья Ильинична/Матвеева Алина Игоревна: Общественные организации императорской России: Дальний восток в сетевом проекте продвижения академической музыки / *Друштвене организације империјалне Русије: Далеки исток у мрежном пројекту за промоцију академске музике*

16.00 Концерт ученика средњих Музичких школа из Босне и Херцеговине и региона (дјела домаћих аутора) / Concert of students of secondary music schools from Bosnia and Herzegovina and the region (works by domestic authors)

19.00 Концерт студената Музичке академије Универзитета у Источном Сарајеву (дјела домаћих аутора) / Concert by students of the Music Academy of the University of East Sarajevo (works by domestic authors)

СУБОТА, 16. децембар 2023./ Saturday, December ,16, 2023.

9:00–10.00 Научни скуп, Сесија 3, Музичка теорија / Scientific conference, Session 3, Music theory,

Председава: мр Душан Ерак /Chair: MA Dušan Erak

мр Биљана Штака / MA Biljana Štaka: Однос савременог и традиционалног у Concertu Grossu оп. 45а Дејана Деспиха / *The relationship between the contemporary and the traditional in Dejan Despic's Concerto Grosso op. 45a*

др Гордана Грујић/ PhD Gordana Grujić: Dodekafonija Ernsta Kšenek: Dvanaest kratkih klavirskih komada оп.83 / Ernst Křenek's Dodecaphony: Twelve Short Piano Pieces, Op. 83

10.00–11.00 Научни скуп, Сесија 4 и 5, Музичка педагогија, Музичка педагогија и извођаштво / Scientific conference, Session 4 & 5, Music pedagogy, Music pedagogy and performance,

Председава: мр Душан Ерак /Chair: MA Dušan Erak

мр Сандра Ивановић/ MA Sandra Ivanović: Осврт на дио уџбеничке литературе из солфеђа која се користи у настави на музичким академијама у Руској Федерацији / *A review of part of the textbook literature on solfeggio that is used in teaching at music academies in the Russian Federation*

мр Душан Ерак / MA Dušan Erak: Аналитички прикази темпа примјера у приручничкој литератури за солфеђо у босанскохерцеговачким музичким школама / *Analytical review of the tempo of examples in handbooks for solfeggio in bosnianherzegovinian music schools*

др Љубо М. Шкиљевић / PhD Ljubo M. Škiljević: Хармоника у камерним саставима /
Accordion in chamber music

Тарасова Елена Геннадьевна: «Morceau de Fantaisie “Delmo”. К вопросу названия пьесы С. Рахманинова»./ *Фантазија „Делмо“. По питању наслова драме Сергеја Рахмањинова.*

Асташев Дмитрий Анатольевич: Русская вокальная школа XIX в.: Российско-Итальянские связи/*Руска вокална школа XIX вијека: руско-италијанске везе*

11.00-11.30 Научни скуп, Сесија 6, Музика свијета / Scientific conference, Session 5,
World Music

Председава: мр Душан Ерак / Chair: MA Dušan Erak

Miradet Zulić: Četrdeset godina postojanja i rada grupe *Bajaga i instruktori*/ Forty years of existence and work of band *Bajaga & instruktori*

19.00 КОНЦЕРТ ДЈЕЛА ВОЈИНА КОМАДИНЕ / CONCERT OF WORKS BY VOJIN KOMADINA

ПЛЕНАРНО ПРЕДАВАЊЕ

PLENARY SESSION

Гордана Каран
Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности

Могући путеви разумевања музичког наратива Војина Комадине. Solfeggio - од појма до музичке дисциплине

Сложеност и дубина музичког израза Војина Комадине која сеже од дубоко традиционалног у најширем контексту тог израза, све до „савремених“, постмодерних, авангардних, плуралних..., стилских формула музике 20. века, изазов су за сваког извођача или интерпретатора његовог музичког опуса. Палету звука градио је од крика до кантилене, од ганге до арије, од народног тонског низа до алеаторике, од равномерне пулсације до сложене полиритмије, од камења и гусле до симфонијског оркестра са солистом... Његова комплексност очитава се и преко оригиналних, неретко и сложених музичких записа. Када се овоме дода и висок степен одговорности које поставља давањем личне музичке слободе извођачу/интерпретатору и то унутар његових музичких мисли и осећања..., логичан закључак је да и сама идеја да се изведе композиција Војина Комадине не дозвољава пуко читање нотног записа, те и свирање или певање његовог музичког текста без дубљег промишљања. Једноставно, то није могуће. Од раних радова па све до композиција из периода његовог зрелог опуса, творба (извођење, тумачење и интерпретација) његових дела бескопромисно захтева суштинско разумевање комплетне музичке садржине. У основи тога је расплет преплета мноштва параметара музике којима се он служи и помоћу којих гради и исказује своје музичке мисли. Правилан третман, а неретко и дешифровање параметара музике које Војин Комадина користи и ставља у службу сложених порука слушаоцу, премиса је за детектовање његовог музичког језика са свим елементима/параметрима који га творе и то у оквиру макро и микро комплекса. То подразумева ход стазама који се рачвају и деле да би се на послетку слиле у заокружен музички израз. Један од могућих путева је и детерминисање начина читања нотног записа и нотног текста помоћу елемената и техника Solfeggio-а као музичке дисциплине. Ово подразумева и активно коришћење стечене функционалне музичке писмености која је (из)грађена дуготрајним и систематичним учењем музике на наставном предмету Солфеђо у оквиру системског музичког образовања и дубоко уткана у знање музичке уметности. Овај текст би благим снопом трабало да осветли још један могући пут читања музичких текстова Војина Комадине солфеђирањем по издвојеним параметрима музике, а у служби је извођења те и изградње интерпретације његових дела визуелним, аудитивним као и аналитичким, синтетичким, дакле теоретским (не и теоријским)..., приступима, а по идеји, поруци и особености аутора.

Кључне ријечи: Војин Комадина, музичка садржина, солфеђо, музичка писменост, интерпретација

Possible ways of understanding Vojin Komadina's musical narrative. Solfeggio - from term to musical discipline

The complexity and depth of Vojin Komadina's musical expression, which ranges from deeply traditional in the broadest context of that expression, all the way to "modern", postmodern, avant-garde, plural..., stylistic formulas of 20th century music, are a challenge for every performer or interpreter of his musical opus. He built a palette of sounds from scream to cantilena, from ganga to aria, from folk tonal sequence to aleatorics, from even pulsations to complex polyrhythms, from stones and fiddle to a symphony orchestra with a soloist... His complexity can also be read through original, often complex musical scores. When one adds to this the high degree of responsibility that he places by giving personal musical freedom to the performer/interpreter within his musical thoughts and feelings..., the logical conclusion is that the very idea of performing a composition by Vojin Komadina does not allow for mere reading of the sheet music, and playing or singing his musical text without thinking it through. It's simply not possible. From the early works to the compositions from the period of his mature oeuvre, the creation (performance, interpretation) of his works uncompromisingly demands an essential understanding of the complete musical content. At the basis of this is the unraveling of the interweaving of the many parameters of music that he uses and with which he builds and expresses his musical thoughts. Correct treatment, and often deciphering the parameters of the music that Vojin Komadina uses and puts at the service of complex messages to the listener, is the premise for detecting his musical language with all the elements/parameters that make it up within the macro and micro complex. It means walking along paths that divide in order to eventually merge into a rounded musical expression. One of the possible ways is to determine the way of reading musical notation and musical text using the elements and techniques of Solfeggio as a musical discipline. This implies the active use of the acquired functional musical literacy, which is (built) through long-term and systematic learning of music in the subject Solfeggio as part of systematic music education and deeply woven into the knowledge of musical art. This text should shed light on another possible way of reading Vojin Komada's musical texts by solfeggio according to the selected parameters of the music, and it is in the service of performing and constructing the interpretation of his works with visual, auditory as well as analytical, synthetic, therefore theoretical, approaches, which are in accordance with the idea, message and personality of the author.

Key words: Vojin Komadina, musical content, solfeggio, musical literacy, interpretation

САЖЕЦИ/ ABSTRACTS

1

ВОЈИН КОМАДИНА

МУЗИКОЛОШКИ, ТЕОРИЈСКИ И
ПЕДАГОШКИ АСПЕКТИ

VOJIN KOMADINA

*MUSICOLOGICAL, THEORETICAL AND
PEDAGOGICAL ASPECTS*

Bartolomej Stanković. mr. art.

Univerzitet u Istočnom Sarajevu

Muzička akademija

E-mail: bartolomej.stankovic@mak.ues.rs.ba

Analiza Sonate za klavir (1959) kompozitora Vojina Komadine

Sonatu za klavir kompozitor Vojin Komadina komponovao je 1959. godine u Sarajevu. Djelo nije objavljeno, postoji samo u rukopisnom izdanju i rijetko je izvođeno. Riječ je o jednostavačnoj Sonati koja je građena na principu monotematizma, gdje se glavna tema (motiv) provlači kroz sve dijelove Sonate. Može se posmatrati kao prošireni sonantni oblik. Analiza sonate je podijeljena u tri različite cjeline – formalna, harmonijska i interpretativna analiza.

Ključne riječi: Vojin Komadina, Sonata za klavir, analiza

Analysis of the Piano Sonata (1959) by the composer Vojin Komadina

The sonata for piano was composed by composer Vojin Komadina in 1959 in Sarajevo. The work was not published, exists only in a manuscript edition and was rarely performed. It is a one-movement Sonata built on the principle of monothematism, where the main theme (motive) runs through all parts of the Sonata. It can be seen as an extended sonant form. The analysis of the sonata is divided into three different parts – formal, harmonic and interpretive analysis.

Key words: Vojin Komadina, Sonata for piano, analysis

мр Сњежана Ђукић-Чамур

Универзитет у Источном Сарајеву

Музичка академија

E-mail: snjezana.djukiccamur@mak.ues.rs.ba

Између идеолошко-политичког и индивидуалног стваралачког чина: Кантата *Искре* Војина Комадине

Музички језик Војина Комадине (1933-1997), истакнутог српског и босанскохерцеговачког композитора, од средине седамдесетих година 20. вијека у публицистици се почео приказивати као савремен и напредан, у контексту југословенске музичке сцене. У том периоду домаћа умјетничка сцена је већ била усклађена са европским прогресивним токовима, што је значило и усвајање авангардних техника "Нове музике". Неовисно о томе, то вријеме је значило и крај ере социјалистичког реализма. Комадина је компоновао кантату "Искре" (1973) по позиву Савезне народне скупштине СФРЈ, која је тражила умјетничко дјело за обиљежавање 30.- годишњице првог засједања АВНОЈ-а. Изабрана је само једна композиција, кантата "Искре", која је изведена након говора предсједника Тита. У овим околностима било је необично видјети да је ово умјетничко дјело, које је очигледно имало идеолошку пропагандну сврху, садржало и елементе авангардних музичких техника, нарочито манира пољске школе. Циљ рада је приказати степен усклађености/неусклађености два релативно супростављена креативна импулса у кантати "Искре", у контексту позиције домаће композиторске сцене након Другог свјетског рата и њене адаптације на савремене европске тенденције.

Кључне ријечи : Војин Комадина, Соцреализам, модерна, *Искре*

Between Ideological-Political and Individual Creative Act: The Cantata "Iskra" by Vojin Komadina The musical language of Vojin Komadina (1933-1997), a prominent Serbian and Bosnian-Herzegovinian composer, began to be perceived as modern and progressive in the field of music criticism from the mid-1970s. During this period, the local artistic scene had already aligned itself with European progressive trends, which also meant adopting avant-garde techniques of New Music. Regardless, this time marked the end of the era of socialist realism. Komadina composed the cantata "Sparks" in 1973 upon the invitation of the Federal People's Assembly of the SFRY, which sought an artistic work to commemorate the 30th anniversary of the first AVNOJ session. Only one composition, the cantata "Sparks" was selected and performed following President Tito's speech. In these circumstances, it was unusual to see that this artistic work, which clearly had an ideological propagandistic purpose, also contained elements of avant-garde musical techniques, notably influenced by the Polish school. The goal of this study is to depict the degree of alignment/disalignment of two relatively contrasting creative impulses within the composition "Sparks," within the context of the position of the domestic composer scene after the Second World War and its adaptation to contemporary European tendencies.

Key words: Vojin Komadina, Socialist Realism, Modern, *Sparks*

Пеђа Харт, МА, мр Ивана Церовић

Универзитет у Источном Сарајеву

Музичка академија

E-mail: ivana.cerovic@mak.ues.rs.ba

pedja.hart@mak.ues.rs.ba

Рефлексије класичних стилова у сонатним циклусима Војина Комадине насталим 70-их година XX вијека

Зрела фаза у стваралаштву Војина Комадине почиње од 70-их година прошлог вијека и, осим што је изузетно плодна, доноси и трансформацију музичког језика и заокрет од авангардног музичког мишљења ка постулатима музичке постмодерне. Почев од тог времена у свим његовим дјелима евидентира се равноправна употреба елемената различитих стилова из прошлости који се комбинују на различите начине и отварају непрегледне могућности организације музичког садржаја. Међу њима се издвајају елементи неокласицизма а нарочито небарока који се уочава кроз форму, на шта указују називи дјела и ставова, кроз честу примјену полифоне технике и поступке који упућују директно на барокни узор. У раду ће рефлексија класичних стилова бити сагледана на примјеру Сонате да кјеза за виолину и клавир (1974), IV сонате за клавир (1977) и Другог клавирског концерта (1978).

Кључне ријечи: Војин Комадина, неокласицизам, небарок, постмодерна.

Reflections of classical styles in the sonata cycles of Vojin Komadine created in the 70s of the 20th century

The mature phase in Vojin Komadine's creativity begins in the 70s of the last century and, apart from being extremely rich, also brings about a transformation of the musical language and a turn from avant-garde musical thinking towards the postulates of musical postmodernism. Starting from that time, all his works record the equal use of elements of different styles from the past, which are combined in different ways and open up endless possibilities for the organization of musical content. Among them, the elements of neoclassicism and especially neobaroque can be seen through the form, which is indicated by the names of the works and positions, through the frequent use of polyphonic technique and procedures that refer directly to the baroque model. The paper will examine the reflection of classical styles using the example of Sonata da Kjeza for Violin and Piano (1974), IV Sonata for Piano (1977), and Second Piano Concerto (1978).

Key words: Vojin Komadina, neoclassicism, neobaroque, postmodernism.

Стефан Којић, МА

E-mail: stekoj@gmail.com

Изворни напев као инспирација у стварању Седме и анализа руковети "Пјесме Јање Чичак" Војина Комадине

Војин Комадина (1993–1997) је један од истакнутијих композитора на простору бивше Југославије у другој половини XX века, између осталих и у области хорске музике. Написао је седам руковети, од којих последње две припадају циклусу стваралаштва након завршених студија музике где се налази и последња, седма руковет. Упориште за стварање седме руковети „Пјесме Јање Чичак“, Комадина је пронашао у народним напевима, а те песме је сакупио и записао Цвјетко Рихтман од народног певача са Купреса Јање Чичак. Циљ рада јесте сагледавање обраде фолкорне грађе кроз анализу хармонског језика и анализе облика.

Кључне ријечи: Војин Комадина, Пјесме Јање Чичак, фолклорна грађа

The Original Chant as inspiration for the creation of the Seventh garland and the analysis of the "Songs of Janja Čičak" of Vojin Komadina

Vojin Komadina (1993–1997) is one of the most prominent composers in the territory of former Yugoslavia in the second half of the 20th century, in the field of choral music among others. He wrote seven garlands; the last two of those were a part of the creative cycle after completing the education in music, to which the last, the seventh, garland belongs. Komadina found the basis for the creation of his seventh garland, The Songs of Janja Čičak, in folk chants – and those songs were collected and written down by Cvjetko Rihtman from the folk singer from Kupres, Janja Čičak. The objective of this paper is to interpret the arrangement of the folklore material through the analyses of harmonic language and musical form.

Key words: Vojin Komadina, Songs of Janja Čičak, folklore material

2

МУЗИКОЛОГИЈА
ЕТНОМУЗИКОЛОГИЈА

MUSICOLOGY
ETHNOMUSICOLOGY

Саша Шољевић

Универзитет у Источном Сарајеву

Православни богословски факултет Св. Василија Острошког , Фоча

E-mail: asoljevic@gmail.com

Енрико Јосиф, музички стваралац и теолог

Енрико Јосиф веровао је да је музичко дело духовна структура, да је стваралачки процес остваривање духовног потенцијала људске природе. Музика је чудотворна уметност, садржи елементе трансцендентно-неконачног, својим садржајем лежи ван онога што одређујемо као емпиријско. У својим композицијама Јосиф се инспирисао библијским текстовима и мотивима. Свет је видео као божанствену поезију, веровао је у лепоту нове духовности, у поимање естетике лепог, естетике апсолутне божанске лепоте. Јосиф је био личност библијског ума , музиком је сведочио о властитом искуству живе вере, истицао је вечну човекову чежњу да себе уздигне, да досегне до преображаја по слици и прилици Божијој. Поменути стваралац је признавао повезаност Старог и Новог завета, односно богонадахнутост Новог савеза са Богом, али је остао веран старозаветном Мојсијевом закону.

Кључне ријечи: Завет, откривење, светост, божанска лепота, Исус Христос

Enriko Josif - a Composer and a Theologian

Enriko Josif believed that the creative process means realising the spiritual potential of human nature, through artistic creation man confirms his spiritual kinship with God. Music is miraculous art, it contains elements of the transcendent, its content lies outside what we define as empirical. A music work has a spiritual structure, music is a way of approaching the divine, it is both material and spiritual, it transcends time, the artist strives for his work to be in the service of faith. In his compositions, Enriko Josif was inspired by biblical texts and motifs. He was a man with a biblical mind, he testified to his own experience of faith through music, he emphasized man eternal longing to reach transformations in the image and likeness of God. He saw the world as divine poetry and was inspired by the Bible, as the book of life.

Key words: Bible, revelation, holiness, providence, divine beauty, Jesus Christ, eschatonn

Радован Радић

Универзитет у Источном Сарајеву

Музичка академија

Е-mail: radovan.radic@mak.ues.rs.ba

Вријеме и околности настанка Дамаскиновог Октоиха

У раду се говори о црквено – политичким приликама и околностима током којих долази до писања Октоиха од стране Јована Дамаскина. Посебна пажња се обраћа на локацију писања овог текста као и лик и дјело Јована Дамаскина али и црквено музичко предање у коме он стасава. Истакнута је његова улога у систематизацији до тадашњег начина писања црквених химнографије као и у успостављању новог начина, базираног на осам седмица.

Кључне ријечи: Јован Дамаскин, Октоих, Осмогласник, црквена музика.

The time and circumstances of the creation Damascian's Octoich

The paper talks about the ecclesiastical and political circumstances and circumstances during which the writing of the Octoich by John of Damascus occurs. Special attention is paid to the locatin of the writing of this text, as well as the caracter and work of John of Damascus, as well as the church musical tradition in which he grew up. His role in the systematization of the way of writing church himnography up to that time was emphasized, as well as in the establishment of a new way based on eight weeks.

Key words: John of Damascus, Octoich, church music.

Игор Зиројевић

Center for Research and Promotion
of Greek Music Tradition (CRPGMT).
Music, Folklore and Literature
Archives of Simon and Angeliki Karas
Athens (Greece)
e-mail: zirojevic@gmail.com

Аниксандари и њихова адаптација на црквенословенски језик у хиландарском рукопису Chil. 309 /

Рад се бави начином богослужбене употребе псалма 103. Представља се историјски развој употребе псалма на Вечерњој служби као и његова посебна употреба на свеноћним бдењима, када се последњи стихови поју. Случај појања стихова псалма заједно са тројичним припељима – тзв. аниксандарâ, се представља кроз историјски развој, композиције и композиторе који су их компоновали. Посебан осврт је на најстарију верзију аниксандарâ на црквенословенском која се налази у хиландарском рукопису Chil. 309. Прије свега, откривамо да се ради о досада непознатом аутографу монаха Кипријана Хиландарца. Утврђује се о којим је аниксандарима ријеч, који стихови су заступљени, ко су аутори композиција тих стихова, као и ко је извршио адаптацију на црквенословенски. С обзиром на постојање истих аниксандарâ у новој нотацији и у рукопису Chil. 566, утврђује се да ли се ради о транскрипцији верзије из рукописа Chil. 309 или о другој адаптацији. Утврђује се ко је аутор адаптације из Chil. 566. Такође, на основу записа у рукопису 309, долази се до важног податка да је неколико година након реформе неумске нотације у Хиландару кориштена још увијек и стара нотација. Кључне ријечи*(три до пет ријечи) : аниксандари, Кипријан Хиландарац, адаптација, хиландарски рукописи

The Anioxantaria and their adaptation to the Vhurch Slavonic language in the Hilandar manuscript Chil. 309

The Serbian monastery of Hilandar on Mount Athos, through the centuries, has been a treasury of liturgical tradition for the Serbian, but also for other Slavic peoples. His rich manuscript library has over one hundred and fifty musical manuscripts that preserve the liturgical tradition of the monastery. Throughout the centuries, Hilandar has preserved the local Athonite liturgical tradition, in Serbo-Slavic and Church Slavonic languages. One of the indicators of the identity of the Hilandar liturgical order with the general Athonite order is the use of Anioxantaria. The Anioxantaria are part of the Sunset Psalm (Psalm 103) that is read or chanted indispensable at every Vespers. The use of this Psalm has taken on differences throughout the ages, and a special case of the use of this Psalm at all-night vigils is the chanting of Anioxantaria. These are the last verses of the Psalm, to which Holy Trinity refrains added. The way and choice of lyrics that are chanted has changed overtime. It is known from the musical manuscript tradition that such verses exist in manuscripts since the 14th century. The oldest are verses from two Sinai manuscripts from the 14th century. The manuscript tradition, and later the repertoire of printed neumatic books, contains a multitude of compositions by Anioxantaria. All of them can be divided in to compositions of the Byzantine and post-Byzantine periods. The Byzantine period is from the oldest preserved compositions of the Anioxantaria to the fall

of Constantinople (1453), and post-Byzantine from 1453 to the present day. From the Byzantine period there are known compositions of verses of Anoixantaria from the following composers: ancient (unknown authors), John Koukouzeles, Georgios Panaretos, Xenos Korones, Georgios Kontopetres, Manuel Chrysaphes, John Kladas, Arkadios the monk, Agathon, Zgouropoulos, Ampelokepiotes, (representing the so-called "the greatest (gr.: μέγιστα)" Anoixantaria) as well as the Anoixantaria of cretan melurgs. From the post-Byzantine period, compositions are known: Chourmousios Chartofylax, Constantine Protopsaltes, Markos Vasileiou and Nikolaos Poulakes of Chios, Nikolaos from Dochiariou (which represent the abbreviation (gr.: σύντμησις) of the great Byzantine Anoixantaria), Stavros Lampadarios BalasiosVlytes Gastouniotes or Dionysios Peloponnesian or unknown author, Anoixantaria "as they are sung on Chios", Apostoles Conostas of Chios, Stephanos from Xeropotamou, Nikephoros Kantouniares, Parthenios Sgoutas, Vatopedian hieromonk Joannikios (which are from the period before the reform of neumatic notation), Cosmas from Docheiariou, Chourmousios Chartofylax (labeled "instead of the Blessed the man"), Georgios Paschalides, Stephanos Lampadarios, Antonios Sigalas, Theodore from Phokea, Gerasimos Mantzavinis, Georgios from Redestos (the younger), "summer Anoixantaria", "Constantinople Anoixantaria", Zacharias Karales of Tinos (which are from the period of the New notation). Today, in the chanting practice, mainly Chourmouzos' abbreviated version of "The greatest" Byzantine Anoixantaria are used, some verses from "The greatest" and shorter versions of the Anoixantaria of Theodore from Phokaea and Georgios from Redestos.

The oldest known example of Anoixantaria in Church Slavonic is that of the Hilandar's manuscript Chil. 309 . The research, by the comparative method, established that it is an adaptation into the Church Slavonic language of "The greatest" Byzantine Anoixantaria. The original "greatest" Anoixantaria contain more than seventy different compositions of verses of Anoixantaria, from more than ten composers. The Hilandar's manuscript contains all the verses of the Anoixantaria, one composition for each verse. The authors of the verses that exist in the Hilandar's manuscript are John Koukouzeles, Panaretos, Georgios Kontopetres, Manuel Chrysaphes, John Kladas, with five verses belonging to the "ancient chant", whose authors are unknown. The adaptation was made in the 1770s or 1780s by Kyprianos from Hilandar, and the Hilandar's manuscript Chil. 309 represents Kyprianos' autograph, which was previously unknown. In addition to the citations of all Hilandar manuscripts containing various versions of Anoixantaria in Church Slavonic language, we especially refer to the version from the Ms Chil. 566, which also has "the greatest" Anoixantaria, but in the New notation. Paleographic analysis determined that the version from the Ms Chil. 556, although it largely coincides with the adaptation from the manuscript chil. 309, it's not really a transcription of that version, but it's a different adaptation. According to the characteristics of the adaptation from the ms Chil. 556, it can be concluded that it is the work of Nicolaos from Docheiariou. Based on the inscription on the bottom margin of the recto folios of the Ms Chil. 309, an important information was discovered that in the monastery of Hilandar and after the reform of neumatic notation in 1814-1818, it continued to be used, probably in parallel with the New, and Old notation, of which there has been no evidence until now.

Keyword : Anoixantaria, Kyprianos from Hilandar, adaptation, Hilandar's manuscripts

Келле Валида Махмудовна

Российская Академия музыки имени Гнесиных,
Москва, Россия
E-mail: vakelle@mail.ru

Сергей Рахманинов. Парадоксы судьбы

Сложный, во многом противоречивый путь признания творчества С. Рахманинова при жизни. Высочайшая оценка его как пианиста (в России и в эмиграции) и парадоксальное непризнание частью профессионального сообщества его творчества. Эпитеты, какими награждали композитора -- ретроград, эпигон. Несоответствие его романтического мироощущения и стилистики (основанной на мелодической основе) новым течениям европейской и американской музыки 1-й половины XX века. Синтез романтических, символистских, экспрессионистских и отчасти модернистских свойств его мышления и языка. Сложная судьба наследия композитора в советском государстве (после его эмиграции). Ценность музыки Рахманинова, масштаб его личности.

Ключевые слова : Рахманинов, парадоксы в оценках его творчества

Сергеј Рахмањинoв. Парадокси судбине

Сложен, у великој мјери контрадикторан пут до признавања стваралаштва С. Рахмањинoва током његовог живота. Највеће признање за њега као пијанисту (у Русији и у егзилу) и парадоксално непризнавање његовог дела од стране стручне јавности. Епитети који су композитору додјеливани су ретроградан, епигонски. Неусаглашеност његовог романтичног погледа на свет и стилистике (засноване на мелодијској основи) са новим токовима у европској и америчкој музици прве половине 20. вијека. Синтеза романтичних, симболистичких, експрессионистичких и дјелимично модернистичких својстава његовог мишљења и језика. Тешка судбина композиторове заоставштине у совјетској држави (након његове емиграције). Вриједност музике Рахмањинoва, размјера његове личности.

Кључне ријечи: Рахмањинoв, парадокси у оцјењивању његовог стваралаштва

Андрей Борисович Ковалев

Академия хорового искусства имени В. С. Попова

Москва, Россия

E-mail: andrej-kovalev@yandex.ru

«Запечатленный ангел» Р. К. Щедрина и Н. С. Лескова: литургические параллели

Аннотация. Статья посвящена жанровому своеобразию русской литургии Р. К. Щедрина «Запечатленный ангел». Несмотря на отсутствие чинопоследования Божественной Литургии, в основе музыкально-художественной концепции этого произведения лежит литургическая идея, подсказанная композитору глубинным смыслом одноименной повести Н. С. Лескова. В произведении Щедрина наряду с использованием церковнославянских богослужебных текстов, преимущественно относящихся к периоду Великого поста, присутствуют цитаты, а также аллюзии на те или иные мотивы повести. В результате проделанного анализа произведения Щедрина автор приходит к выводу, что жанровая трансформация традиционного жанра Божественной Литургии в хоровой цикл по прочтению литературного произведения способствовала созданию масштабного музыкального полотна, в котором мотивы православного богослужения сочетаются с религиозно-нравственным аспектом повествования Н.С. Лескова.

Ключевые слова: литургическая идея, хоровой цикл, аллюзия, знаменный распев, Н. С. Лесков, Р. К. Щедрин.

„Запечаћени анђео“ Р. К. Шчедринa и Н. С. Лескова: литургијске паралеле

Чланак је посвећен жанровској оригиналности руске литургије Р. К. Шчедринa „Запечаћени анђео“. Упркос недостатку обреда Божанствене Литургије, основу музичко-умјетничке концепције овог дјела чини литургијска идеја, сугерисана композитору дубоким смислом истоимене приче Н. С. Лескова. У Шчедриновом дјелу, уз употребу црквенословенских богослужбених текстова, који се углавном односе на период Великог поста, налазе се цитати, као и алузије на поједине мотиве приче.

Као резултат анализе Шчедриновог дјела, аутор долази до закључка да је жанровска трансформација традиционалног жанра Божанствене Литургије у хорски циклус читања књижевног дјела допринијела стварању музичког платна великих размјера у коме су на музичком платну мотиви православног богослужења спојени су са религиозним и моралним аспектом наратива Н.С. Лескова.

Кључне ријечи: литургијска идеја, хорски циклус, алузија, знамени напјев, Н. С. Лесков, Р. К. Шчедрин

Ефимова Наталья Ильинична
Матвеева Алина Игоревна

Академия хорового искусства имени В.С. Попова
Москва (Россия)
e-mail: prorektor_axu@mail.ru

Общественные организации императорской России: Дальний восток в сетевом проекте продвижения академической музыки

Резюме доклада : Статья посвящена истории двух общественных организаций императорской России второй половины XIX века, деятельность которых обеспечила эффективное продвижение на всей территории страны, национального проекта, направленного на популяризацию европейской музыки. Фокус изучения дореволюционных достижений, которые в силу большевистской идеологии часто изымались из исторического контекста в советское время, сосредоточен на деятельности Императорского Русского Музыкального Общества (1859) и Общества народных чтений (1876). Их уникальный исторический опыт музыкального просвещения нации, осмысленный в парадигме созидательной деятельности вне границ противопоставляющих прошлое-настоящее-будущее, открывает путь в новое ценностно-смысловое пространство, которое присуще культуре креативного типа. В парадигме сегодняшнего дня он воспринимается как индикатор способности современной России к полноценному осмыслению сложившейся тогда ценностно-смысловой системы, заложившей прочные основания для эффективного культивирования страны в музыкальном отношении.

Ключевые слова: музыкальное просветительство, общественные организации, Императорское Русское Музыкальное Общество, Общество народных чтений, академическое музыкальное искусство на Дальнем Востоке

Друштвене организације империјалне Русије: Далеки исток у мрежном пројекту за промоцију академске музике

Чланак је посвећен историји две јавне организације царске Русије у другој половини 19. века, чије су активности обезбедиле ефикасну промоцију националног пројекта који је за циљ имао популаризацију европске музике широм земље. Тежиште проучавања предреволуционарних достигнућа, која су због большевичке идеологије често била уклоњена из историјског контекста у совјетско време, усмерена је на активности Царског руског музичког друштва (1859) и Друштва народних читања (1876). Њихово јединствено историјско искуство музичког образовања нације, сагледано у парадигми стваралачке делатности ван граница контраста прошлост-садашњост-будућност, отвара пут ка новом вредносно-семантичком простору, који је својствен култури стваралачког типа. У данашњој парадигми он се доживљава као показатељ способности савремене Русије да у потпуности сагледа тада успостављени вредносно-семантички систем, који је поставио чврсте темеље за ефикасно неговање земље у музичком смислу.

Кључне ријечи: музичка образовна делатност, музичка друштва, јавне организације, Царско руско музичко друштво, Друштво народних читања, академска музичка уметност на Далеком истоку

3

МУЗИЧКА ТЕОРИЈА

MUSIC THEORY

мр Биљана Штака

Универзитет у Источном Сарајеву

Музичка академија

E-mail: biljana.staka@mak.ues.rs.ba

Однос савременог и традиционалног у *Concertu Grosso* оп. 45а Дејана Деспића

Необарокне тежње у музици XX вијека имале су свој одјек и значајно упориште и у дјелатности српских композитора неокласичне оријентације, нарочито у периоду "стилског заокрета" након 1945. године. Тако је осврт ка барокној прошлости, на формална и композиционо-техничка достигнућа барокне музике, добио посебно мјесто у композиционом раду Дејана Деспића и резултирао примјеном барокних облика и композиционо-техничких поступака у коезистенцији са његовом неокласичарском стилском оријентацијом. Испитивање утицаја и међудјеловања традиције и слободе умјетничког доживљаја у стваралачкој поетици Дејана Деспића, у фокус ставља формални аспект. У овом раду ћемо, са аспекта специфичних и слојевитих односа традиционалног и новог и са циљем расвјетљавања значаја спољашњих и унутрашњих чинилаца формалне компоненте, анализи подвргнути *Concerto grosso* оп. 45а за дувачки квинтет и гудачки оркестар Дејана Деспића. Аналитичким сагледавањем, дедуктивном методом од општег ка појединачном, дјело ће бити рашчлањено, како по типу његове везе са традицијом, тако и по начину осмишљених одступања, јасно изражених у једном општем духу и изразу композиције.

Кључне ријечи: Савремено, традиционално, Деспић, *Concerto grosso*, необарок.

The relationship between the contemporary and the traditional in Dejan Despic's *Concerto Grosso* op. 45a

Neo-baroque aspirations in the music of the 20th century had their echo and a significant foothold in the activities of Serbian composers of a neoclassical orientation, especially in the period of the „stylistic turning point“ after 1945. Looking back to the baroque past thus gained a special place in Dejan Despic's creative work and resulted in the application of baroque forms and compositional-technical procedures in coexistence with his neoclassical stylistic orientation. Consideration of the influence and interaction of tradition and the freedom of artistic experience in the creative poetics of Dejan Despic puts the formal aspect in the foreground. In this paper, we will analyze the *Concerto Grosso* op. 45a for wind quintet and string orchestra by Dejan Despic, from the aspect of specific and layered relations between the traditional and the new and with the aim of elucidating the importance of the external and internal factors of the formal component. By analysis, deductive method from the general to the individual, the work will be reviewed, both according to the type of its connection with the tradition and according to the way of designed deviations, clearly expressed in one general spirit and expression of the composition.

Key words: contemporary, traditional, Dejan Despic, *Concerto Grosso*, neobaroque

др Гордана Грујић

Академија умјетности Универзитета у Бањој Луци

E-mail: gordana.grujic@au.unibl.org

Dodekafonija Ernsta Kšeneka: Dvanaest kratkih klavirskih komada op.83

Ernst Kšenek (Ernst Křenek, 1900-1991) je kao austrijski kompozitor veoma rano došao u dodir sa dodekafonijom Hauera i Šenberga, a prvi put je upotrebljava u operi Karl V (1931-33), kao i u mnogim kasnijim djelima. Imajući u vidu i brojne teorijske radove u kojima je Kšenek izložio svoja razmišljanja po pitanju dodekafonije ovaj rad će prikazati principe dodekafonije u Dvanaest kratkih klavirskih komada op.83 (1938.). Kšenek dodekafoniju koristi bez upotrebe transpozicije niza, uz Hauerove principe češće upotrebe permutiranja tonova unutar niza. Dvanaest kratkih klavirskih komada predstavlja varijacije, a rad će prikazati način variranja dodekafonskog materijala pomoću kojeg Kšenek gradi datu kompoziciju.

Ključne riječi* (tri do pet riječi) : Erns Kšenek, dodekafonija, varijacije.

Ernst Křenek's Dodecaphony: Twelve Short Piano Pieces, Op. 83

Ernst Křenek (1900-1991), as an Austrian composer, encountered dodecaphony early on through Hauer and Schoenberg. He first employed it in the opera Karl V (1931-33) and continued its use in many later works. Considering Křenek's numerous theoretical works where he articulated his thoughts on dodecaphony, this study will illustrate the principles of dodecaphony in Twelve Short Piano Pieces, Op. 83 (1938). Křenek employs dodecaphony without transposing the series, using Hauer's principles of more frequent permutation of tones within the series. The Twelve short piano pieces represent variations, and the study will demonstrate how Křenek varies dodecaphonic material to construct the given composition.

Keywords : Ernst Křenek, dodecaphony, variations.

4

МУЗИЧКА ПЕДАГОГИЈА И ИЗВОЂАШТВО

MUSIC PEDAGOGY AND PERFORMANCE

35

мр Сандра Ивановић

Универзитет у Источном Сарајеву

Музичка академија

E-mail: sandra.ivanovic@ues.rs.ba

Осврт на дио уџбеничке литературе из солфеђа која се користи у настави на музичким академијама у Руској Федерацији

Имајући у виду изузетно обимну и разноврсну литературу из области солфеђа која се користи на простору Руске Федерације на академском нивоу, у раду ће бити представљени неки од уџбеника који садржајно излазе из оквира стандардних програма на нашем простору. Имајући у виду генерални значај и достигнућа руског музичког образовања у цјелини, као и његове дуге традиције, почев од 1891. године, када је објављен први у Русији приручник за писање диктата аутора Н.М. Ладухина који се све до сада примјењује у педагошкој пракси, циљ рада јесте представити свеобухватност садржаја најзаступљеније литературе која се користи у наставној пракси на простору Руске Федерације, детаљна методичка упутства која прате примјере намијењене свим облицима рада у оквиру наставе солфеђа, као и изузетно вјешто осмишљене или одабране примјере који дају квалитетне и трајне резултате у пракси.

Кључне ријечи: методика наставе солфеђа, Руска Федерација, солфеђо, уџбеници, наставни програми.

Review of part of textbook literature on solfege used in teaching at music academies in the Russian Federation"

Bearing in mind the extremely extensive and diverse literature in the field of solfeggio that is used in the Russian Federation at the academic level, the paper will present some of the textbooks that go beyond the scope of standard programs in our area. Bearing in mind the general importance and achievements of Russian music education as a whole, as well as its long tradition, starting in 1891, when the first manual for writing dictations by N.M. Ladukhin was published in Russia., which has been applied in pedagogical practice until today. The aim of the work is to present the comprehensiveness of the content of the most represented literature used in teaching practice in the territory of the Russian Federation, detailed methodical instructions that accompany examples intended for all forms of work within the framework of solfege teaching, as well as extremely skillfully designed or selected examples that provide quality and lasting results in practice.

Key words: solfeggio teaching methodology, Russian Federation, solfeggio, textbooks, teaching programs

Душан Ерак

Универзитет у Источном Сарајеву
Музичка академија
Источно Сарајево, Босна и Херцеговина
E-mail: dusan.erak@mak.ues.rs.ba

Аналитички прикази темпа примјера у приручној литератури за солфеђо у босанскохерцеговачким музичким школама

Аналитички приказ предложених методичких поступака у наставним плановима и програмима, као и у приручницима који се примјењују у настави солфеђа у босанскохерцеговачким музичким школама, указују на начине рада у одређивању и поставци различитих врста темпа. Анализа разноврсне музичке грађе која је заступљена у приручницима солфеђа у босанскохерцеговачким музичким школама - инструктивних примјера, примјера из умјетничке литературе, дјечијих пјесама, примјера заснованих на традиционалним основама – односно мелодијских и ритмичких примјера, указује на примјену различитих темпа у зависности од ритмичке врсте и карактера тих примјера. Аналитичко-синтетичким приказом су обухваћени облици рада на одређивању темпа у раду у областима мелодике, ритма и диктата – ритмичког, мелодијско-ритмичког, као и диктата који се примјењују у припремним облицима рада на диктату – опажања тонова и групе тонова, препознавања мотива, аутодиктата, кратких форми усменог диктата.

Кључне ријечи: Методика музичке писмености, темпо, солфеђо, ритам, приручници, наставни програми.

Analytical review of the tempo of examples in handbooks for solfeggio in bosniaherzegovinian music schools

An analytical review of the proposed methodical procedures in the curricula, as well as in the handbooks that are used in the teaching of solfeggio in music schools in Bosnia and Herzegovina, indicate the ways of working in determining and setting different types of tempo. The analysis of various musical materials that are represented in solfeggio handbooks in Bosnian music schools - instructive examples, examples from art literature, children's songs, examples based on traditional foundations - i.e. melodic and rhythmic examples, indicates the application of different tempos depending on the rhythmic type and character those examples. The analytical-synthetic review includes the forms of work on determining the tempo in work in the fields of melody, rhythm and dictation - rhythmic, melodic-rhythmic, as well as dictation that are applied in preparatory forms of work on dictation - perception of tones and groups of tones, recognition of motifs, autodictation, short forms of oral dictation.

Key words: Methodology of music literacy, solfeggio, rhythm, handbooks, curricula.

др Љубо М. Шкиљевић

Универзитет у Источном Сарајеву

Педагошки факултет Бијељина

E-mail: ljubo12@mail.ru

Хармоника у камерним саставима /

У поређењу са осталим академским инструментима, хармоника, иако релативно млад инструмент, успјела је да нађе своју широку употребу у најразличитијим врстама камерних ансамбала, махом у музици 20. односно 21. вијека. У раду разматрамо почетке хармонике у овом сегменту, одабир репертоара, различите специфичности које носи собом камерно музицирање али и наставни план и програм, односно, чињеницу да ли је и у којој мјери камерно музицирање заступљено у основним и средњим школама. Тема је утолико интересантна, јер, према нашим сазнањима није била предмет превеликог интересовања педагога хармоникаша иако је популарност камерних ансамбала који укључују хармонику из дана у дан у порасту.

Кључне ријечи: Камерни ансамбли, хармоника, музика 20. и 21. вијека, музичке школе, музичке академије, репертоар

Accordion in chamber music

Compared to other academic instruments, the accordion, although a relatively young instrument, managed to find its wide use in the most diverse types of chamber ensembles, mainly in the music of the 20th and 21st centuries. In this paper, we discuss the beginnings of the accordion in this segment, the selection of repertoire, the various specificities that come with playing chamber music, but also the curriculum, whether and to what extent chamber music is represented in primary and secondary schools. The topic is all the more interesting because, according to our knowledge, it has not been the subject of excessive interest among accordion pedagogues, even though the popularity of chamber ensembles that include the accordion is growing day by day.

Keywords : Chamber ensembles, accordion, music of the 20th and 21st centuries, music schools, music academies, repertoire

Тарасова Елена Геннадьевна

Московская Государственная консерватория имени П.И. Чайковского

Москва, Россия

E-mail: elena@elenatarasova.ru

«Morceau de Fantaisie “Delmo”. К вопросу названия пьесы С. Рахманинова».

Попытки разгадать смысл названия фортепианной пьесы-фантазии С.В. Рахманинова “Delmo” приводят музыковедов к созданию двух гипотез. В данном исследовании рассматриваются существующие к этому моменту гипотезы, а также обозначается возможное направление поиска новых версий, необходимым условием обретения которых является взаимодействие специалистов музыкальной науки и языкознания.

Ключевые слова : С. Рахманинов, *Delmo*, пьеса-фантазия, фортепиано

Фантазија „Делмо“. По питању наслова комада Сергеја Рахмањинова.

Покушаји да се разоткрије значење наслова клавирног комада фантазије С.В. Рахмањинова „Делмо“ наводи музикологе да створе двије хипотезе. Ова студија испитује постојеће хипотезе у овом тренутку, а такође указује на могући правац за тражење нових верзија, а неопходан услов за стицање је интеракција стручњака из области музичке науке и лингвистике.

Кључне ријечи: С. В. Рахмањинoв, *Делмо*, комад-фантазија, клавиp

Асташев Дмитрий Анатольевич

Арктический государственный институт культуры и искусств.г. Якутск,
Республика Саха (Якутия), Россия
E-mail: astashev_dmitry@mail.ru

Русская вокальная школа XIX в.: Российско-Итальянские связи

Резюме доклада: статья обращает внимание на историю формирования русской вокальной школы, в которой российско-итальянские связи сыграли существенную роль. Автор опирается на методические труды русских педагогов XIX века, которые основой своего учения по технике пения считали использование опыта итальянской певческой школы. Среди них автор выделяет труды Михаила Глинки «Семь этюдов для контральто с фортепиано» (1830 г.), «Упражнения для уравнивания и усовершенствования голоса» (1836 г.), «Школе пения» (1856 г.), Александра Варламова «Полная школа пения» (1840 г.), а также труд итальянца Джакомо Гальвани «Практические наблюдения за голосовым аппаратом» (*Observations pratiques sur l'organe de la voix*: 1882 г), написанный для Московской консерватории, профессором которой маэстро был 16 лет.

Ключевые слова : русская вокальная школа, итальянские связи, русские методики пения XIX века

Russian vocal school of the 19th Century: Russian-Italian Relations

Teachers of the XIX century, who considered the use of the experience of the Italian singing school to be the basis of their teaching on singing technique. Among them, the author highlights the works of Mikhail Glinka "Seven Etudes for contralto and piano" (1830), "Exercises for equalizing and improving the voice" (1836), "Singing School" (1856), Alexander Varlamov "Complete Singing School" (1840), as well as the work of the Italian Giacomo Galvani "Practical observations on the vocal apparatus" (*Observations pratiques sur organe de la voix*: 1882), written for the Moscow Conservatory, of which the maestro was a professor for 16 years.

Keywords : Russian vocal school, Italian connections, Russian teaching on singing of the XIX century

Руска вокална школа XIX вијека: руско-италијански односи

Учители КСИКС вијека, који су за основу свог учења о техници пјевања сматрали коришћење искуства италијанске пјевачке школе. Међу њима аутор издваја дјела Михаила Глинке „Седам етида за контралто и клавир“ (1830), „Вјежбе за изједначавање и побољшање гласа“ (1836), „Школа пјевања“ (1856), Александра Варламова „Комплетна школа пјевања“. “ (1840), као и дело Италијана Ђакома Галванија „Практична запажања о гласовном апарату“ (*Observations pratiques sur organe de la voix*: 1882), написано за Московски конзерваторијум, чији је маэстро био професор 16. година.

Кључне речи : руска вокална школа, италијанске везе, руско учење о пјевању XIX вијека

5

МУЗИКА СВИЈЕТА

WORLD MUSIC

dr Miradet Zulić

Univerzitet u Istočnom Sarajevu

Muzička akademija

E-mail: miradet.zulic@mak.ues.rs.ba

Četrdeset godina postojanja i rada grupe *Bajaga i instruktori*

Značajnu ulogu u razvoju muzičkog života u zemljama zapadnog Balkana, imala je popularna muzika. U glavnim gradovima republika SFR Jugoslavije, uspješno je djelovalo po nekoliko pop-rock grupa. Posebno su bile značajne osamdesete godine dvadesetog vijeka u kojima je došlo do ekspanzije mnogih žanrova popularne muzike kao i osnivanja brojnih grupa. Među novoosnovanim grupama u prvoj polovini osamdesetih godina bila je i beogradska pop-rock grupa Bajaga i instruktori. Od početne ideje osnivača i vođe grupe da samostalno snimi svoje autorske pjesme, jer je u tom periodu već bio član jedne popularne grupe, došlo se do toga da će ta grupa u 2024. godini proslaviti jubilarnih četrdeset godina postojanja i rada. Svih godina djelovanja, grupa je prepoznatljiva po svojim popularnim pjesmama, muzičko-tekstualnom izražaju, brojnim koncertima, aktivnom i kontinuiranom stvaralaštvu novih zvučnih projekata, brojnoj publici koju čine generacije razne starosne dobi, kao i činjenicom da su u grupi, osim nekoliko promjena, sve ove godine zajedno djelovala četiri muzičara. Cilj ovog rada je sagledavanje i predstavljanje cjelokupne aktivnosti grupe Bajaga i instruktori, u kontekstu razvoja pop-rock muzike u zemljama zapadnog Balkana.

Ključne riječi: pop-rock muzika, Bajaga i instruktori, jubileji – četrdeset godina

Forty years of existence and work of band *Bajaga & instruktori*

Popular music played a significant role in the development of musical life in the countries of the Western Balkans. In the capitals of the republics of SFR Yugoslavia, several pop-rock groups were successful. The eighties of the twentieth century were particularly important when there was an expansion of many genres of popular music, as well as the founding of numerous bands. Among the newly founded in the first half of the 1980s was the Belgrade pop-rock band Bajaga & Instruktori. From the initial idea of the founder and leader of the group to independently record his original songs, at the time he was already a member of a popular group, to the fact that in 2024 that band will celebrate its jubilee of forty years of existence and work. In its active years, the band has been recognized for its popular songs, musical and textual expressions, numerous concerts, active and continuous creation of new sound projects, a large audience made up of generations of various ages, as well as the fact that the band, apart from a few changes, has had the same four musicians worked together all these years. The aim of this paper is to review and present the entire activity of the band Bajaga & Instruktori in the context of the development of pop-rock music in the countries of the Western Balkans.

Keywords: pop-rock music, Bajaga & Instruktori, jubilees - forty years

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна и универзитетска библиотека
Републике Српске, Бања Лука

78(048.3)

**НАУЧНИ скуп "Савремено и традиционално у
музичком стваралаштву" (5 ; Источно Сарајево ; 2023)**

Књига сажетака / Дани Војина Комадине 2023 [и] V
Научни скуп "Савремено и традиционално у музичком
стваралаштву", Источно Сарајево, 13-16. децембар 2023. =
Abstract book / Vojin Komadina's days 2023 [and] V Scientific
conference "Contemporary and traditional in music creativity", East
Sarajevo, 13-16. December, 2023. ; [главни уредник / Chief editor
Мирадет Зулић] ; [уредници, editors Мирадет Зулић ... [и др.]]. -
Источно Сарајево : Музичка академија, 2024 (Источно Сарајево
: Копикомерц). - 46 стр. ; 21 cm

Текст на срп.,енгл. и рус. језику. - Текст ћир. и лат. - Тираж 50.

ISBN 978-99976-064-1-9

COBISS.RS-ID 141815809

Спонзори манифестације:

Министарство просвете и културе
Републике Српске

Град Источно Сарајево

Sokoј ORGANIZACIJA
MUZIČKIH AUTORA
SRBIJE

Асоцијација за његовање академске музике
«Нови звук»

www.mak.ues.rs.ba